

УКРАЇНА
ВИЩА РАДА ЮСТИЦІЇ
РІШЕННЯ

14 грудня 2011 року

Київ

№ 944/0/15-11

Про відхилення пропозиції Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 3 листопада 2011 року про внесення подання про звільнення Кобаля М.І. з посади судді Шахтарського міськрайонного суду Донецької області та Маркелова Р.І. з посади судді Червоногвардійського районного суду м. Макіївки Донецької області

Вища рада юстиції у складі: Колесниченко В.М. - головуючого, Бондика В.А., Висоцького В.І., Завальнюка В.В., Гаврилюка М.І., Ізовітової Л.П., Ківалова С.В., Кобилянського М.Г., Кравченка К.Т., Отрош І.О., Портнова А.В., Сафулька С.Ф., Удовиченка О.С., Фесенка Л.І., розглянувши пропозицію Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 3 листопада 2011 року про внесення подання про звільнення Кобаля Михайла Івановича з посади судді Шахтарського міськрайонного суду Донецької області та Маркелова Ростислава Ігоровича з посади судді Червоногвардійського районного суду м. Макіївки Донецької області за порушення присяги, висновок секції Вищої ради юстиції з питань призначення суддів на посади та звільнення їх з посад від 14 грудня 2011 року,

встановила:

Кобаль Михайло Іванович Указом Президента від 16 листопада 2004 року призначений на посаду судді Шахтарського міськрайонного суду Донецької області, Верховною Радою України 9 вересня 2010 року обраний на посаду судді цього ж суду безстроково. Стаж роботи суддею становить 7 років. Згідно з характеристикою, наданою головою Шахтарського міськрайонного суду Донецької області Угорчуком В.В., суддя Кобаль М.І. характеризується позитивно.

Маркелов Ростислав Ігорович Указом Президента від 16 березня 2005 року призначений на посаду судді Червоногвардійського районного суду м. Макіївки Донецької області, Верховною Радою України 9 вересня 2010 року обраний на посаду судді цього ж суду безстроково. Стаж роботи

суддею становить 6 років. Згідно з характеристикою, наданою головою Червоногвардійського районного суду м. Макіївки Донецької області Комаровим В.А., суддя Маркелов Р.І. характеризується позитивно.

Вищою кваліфікаційною комісією суддів України (далі – ВККС України) за результатами розгляду матеріалів дисциплінарної справи, відкритої за зверненнями прокурора Донецької області Гальцова В.І. від 17 січня 2011 року, заступника прокурора Донецької області Андрєєва Р.Г. від 8 грудня 2010 року та Гармашової Н.Ю. від 10 жовтня 2010 року, прийнято рішення № 3613/Дп-11 від 3 листопада 2011 року про направлення пропозиції до Вищої ради юстиції для вирішення питання щодо внесення подання про звільнення суддів Шахтарського міськрайонного суду Донецької області Кобалю М.І. та Червоногвардійського районного суду м. Макіївки Донецької області Маркелова Р.І. з посад за порушення присяги.

Вивчивши матеріали дисциплінарної справи, цивільних справ:

- за позовом ОСОБА_1 до постійно діючого третейського суду «Факт» при товарній біржі «Даліса», третя особа – ТОВ «Готель «Централь», про визнання рішення постійно діючого третейського суду «Факт» при товарній біржі «Даліса» від 20 березня 2009 року недійсним (суддя Кобаль М.І.);

- за позовом ТОВ «ГИБЗ» до ОСОБА_2, треті особи - товарна біржа «Даліса», ТОВ «Готель «Централь», про визнання дій неправомірними та зобов'язання вчинити певні дії (суддя Кобаль М.І.);

- за позовом ТОВ «Готельно-офісний центр» до ОСОБА_2, треті особи – товарна біржа «Даліса», ТОВ «ГИБЗ», про визнання дій неправомірними, визнання права власності та зобов'язання вчинити певні дії (суддя Маркелов Р.І.);

- за позовом ОСОБА_3 до ОСОБА_2 про визнання дій відповідача неправомірними та визнання біржового договору дійсним (суддя Маркелов Р.І.),

Вища рада юстиції вважає, що пропозиція ВККС України підлягає відхиленню з огляду на таке.

До ВККС України 24 січня 2011 року надійшло звернення прокурора Донецької області Гальцова В.І. від 17 січня 2011 року щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності суддів Кобалю М.І. та Маркелова Р.І. за допущені суддями порушення норм процесуального права, а саме правил підсудності і підвідомчості, а також вирішення питання про права та обов'язки осіб, які не брали участі у справі, при розгляді цивільних справ.

Також 20 грудня 2010 року до ВККС України надійшло звернення заступника прокурора Донецької області Андрєєва Р.Г. від 8 грудня 2010 року, а 17 січня 2011 року – звернення Гармашової Н.Ю., направлене Головою Комітету Верховної Ради України з питань правосуддя Ківаловим С.В., щодо порушень норм чинного законодавства суддею Маркеловим Р.І. при розгляді справи.

Рішенням ВККС України від 30 червня 2011 року № 2196/Дп-11 відкрито дисциплінарну справу за зверненням прокурора Донецької області стосовно суддів Шахтарського міськрайонного суду Донецької області

Кобаля М.І. та Червоногвардійського районного суду м. Макіївки Донецької області Маркелова Р.І.

Рішенням ВККС України від 30 червня 2011 року № 2181/Дп-11 відкрито дисциплінарну справу за зверненням заступника прокурора Донецької області Андреева Р.Г. та Гармашової Н.Ю. стосовно судді Червоногвардійського районного суду м. Макіївки Донецької області Маркелова Р.І.

Вищою радою юстиції встановлено, що в провадженні судді Шахтарського міськрайонного суду Донецької області Кобаля М.І. знаходилась цивільна справа, провадження у якій відкрито ухвалою судді Кобаля М.І. від 26 жовтня 2009 року.

Рішенням Шахтарського міськрайонного суду Донецької області від 27 жовтня 2009 року, ухваленим під головуванням судді Кобаля М.І., в задоволенні позову ОСОБА_1 відмовлено:

- зобов'язано ОСОБА_1 усунути перешкоди третій особі – ТОВ «Готель «Централь» у праві користування нерухомим майном, яке розташоване ЗА ВІДПОВІДНОЮ АДРЕСОЮ, до складу якого входить об'єкт незавершеного будівництва – офісний блок «В», об'єкт незавершеного будівництва – надбудова 3-х поверхів над існуючим блоком «А», об'єкт незавершеного будівництва – блок «Б» та прибудова до існуючого кафе з надбудовою 2-го поверху;

- зобов'язано ОСОБА_1 звільнити нерухоме майно за вказаною адресою;

- визнано за ТОВ «Готель «Централь» право власності на нерухоме майно за вказаною адресою;

- зобов'язано КП «Бюро технічної інвентаризації м. Донецька» провести державну реєстрацію права власності ТОВ «Готель «Централь» на вказане нерухоме майно.

Рішенням апеляційного суду Донецької області від 14 жовтня 2010 року апеляційну скаргу ТОВ «Фаворит-2Д» задоволено частково. Рішення Шахтарського міськрайонного суду Донецької області від 27 жовтня 2009 року скасовано. В задоволенні позову ОСОБА_1 до постійно діючого третейського суду «Факт» при товарній біржі «Даліса», третя особа – ТОВ «Готель «Централь», про визнання рішення постійно діючого третейського суду «Факт» при товарній біржі «Даліса» від 20 березня 2009 року недійсним відмовлено.

Ухвалюючи нове рішення, апеляційний суд Донецької області зазначив, що відповідно до статті 30 Цивільного процесуального кодексу України сторонами цивільного процесу є позивач та відповідач. Позивачем та відповідачем можуть бути фізичні та юридичні особи, а також держава. Розглядаючи спір, суд першої інстанції не звернув увагу на те, що відповідачем по справі є постійно діючий третейський суд «Факт» при товарній біржі «Даліса». Згідно зі статтею 4 Закону України «Про третейські суди», судді при здійсненні правосуддя незалежні і підкорюються лише закону, а тому третейський суд не може бути відповідачем по цивільній

справі. Крім того, апеляційний суд дійшов висновку, що суд першої інстанції вийшов за межі позовних вимог ОСОБА_1.

Також у провадженні судді Шахтарського міськрайонного суду Донецької області Кобаля М.І. знаходилась цивільна справа, провадження у якій відкрито ухвалою судді Кобаля М.І. від 11 листопада 2009 року.

Рішенням Шахтарського міськрайонного суду Донецької області від 16 листопада 2009 року, ухваленим під головуванням судді Кобаля М.І., позовну заяву ТОВ «ГИБЗ» до ОСОБА_2, треті особи - товарна біржа «Даліса», ТОВ «Готель «Централь», про визнання дій неправомірними та зобов'язання вчинити певні дії, задоволено повністю:

- визнано дійсним біржовий договір № 18-б від 28 жовтня 2009 року, укладений між ТОВ «ГИБЗ» та ТОВ «Готель «Централь» щодо продажу нерухомого майна, яке знаходиться за ВІДПОВІДНОЮ АДРЕСОЮ, до складу якого входить об'єкт незавершеного будівництва – офісний блок «В», об'єкт незавершеного будівництва – надбудова 3-х поверхів над існуючим блоком «А», об'єкт незавершеного будівництва – блок «Б» та прибудова до існуючого кафе з надбудовою 2-го поверху;

визнано за ТОВ «ГИБЗ» право власності на нерухоме майно, розташоване за зазначеною адресою;

визнано ТОВ «ГИБЗ» добросовісним набувачем майна, яке розташоване за вказаною адресою.

ТОВ «Фаворит-2Д», яке не залучалось до участі у розгляді справи, звернулося із апеляційною скаргою на вказане судове рішення, посилаючись на порушення судом першої інстанції норм матеріального та процесуального права.

Ухвалою апеляційного суду Донецької області від 17 червня 2010 року апеляційну скаргу ТОВ «Фаворит-2Д» частково задоволено, рішення Шахтарського міськрайонного суду Донецької області від 16 листопада 2009 року скасовано, провадження по справі закрито. Постановляючи ухвалу, суд апеляційної інстанції виходив з того, що спір фактично виник між юридичними особами, а саме – ТОВ «ГИБЗ» та ТОВ «Готель «Централь» - сторонами по договору купівлі-продажу щодо права власності на об'єкти нерухомого майна, а тому відповідно до статей 1, 12 Господарського процесуального кодексу України справа підвідомча господарському суду.

Вищою радою юстиції також встановлено, що у провадженні судді Червоногвардійського районного суду м. Макіївки Донецької області Маркелова Р.І. знаходилась цивільна справа, провадження у якій відкрито ухвалою судді Маркелова Р.І. від 9 березня 2010 року.

Рішенням Червоногвардійського районного суду м. Макіївки Донецької області від 12 березня 2010 року, ухваленим під головуванням судді Маркелова Р.І., позовні вимоги ТОВ «Готельно-офісний центр» задоволені:

- дії ОСОБА_2 з відмови у виконанні умов договору доручення № 4-п від 3 березня 2010 року визнано неправомірними;

- визнано дійсним біржовий договір № 4-б від 5 березня 2010 року, укладений між ТОВ «Готельно-офісний центр» та ТОВ «ГИБЗ» щодо об'єктів нерухомості, розташованих ЗА ВІДПОВІДНОЮ АДРЕСОЮ;

- визнано за ТОВ «Готельно-офісний центр» право власності на об'єкти нерухомості, розташовані за вказаною адресою;

- визнано ТОВ «Готельно-офісний центр» добросовісним набувачем майна за біржовим договором № 4-б від 5 березня 2010 року;

- зобов'язано КП «Бюро технічної інвентаризації м. Донецька» зареєструвати за ТОВ «Готельно-офісний центр» право власності на нерухоме майно, що знаходиться за вказаною адресою.

ТОВ «Фаворит-2Д» та ТОВ «Компанія «Мрія Інвест», які не залучались до участі у розгляді справи, звернулися з апеляційною скаргою на вказане судове рішення, посилаючись на порушення судом першої інстанції норм матеріального та процесуального права.

Ухвалою апеляційного суду Донецької області від 23 грудня 2010 року апеляційну скаргу задоволено, рішення Червоногвардійського районного суду м. Макіївки Донецької області від 12 березня 2010 року скасовано, провадження по справі закрито.

При постановленні зазначеної ухвали апеляційним судом Донецької області враховано, що спір фактично виник між юридичними особами, а саме – між сторонами по договору купівлі-продажу щодо права власності на об'єкт нерухомого майна, а тому відповідно до статей 1, 12 Господарського процесуального кодексу України справа підвідомча господарському суду.

Також встановлено, що у провадженні судді Червоногвардійського районного суду м. Макіївки Донецької області Маркелова Р.І. знаходилась цивільна справа, провадження у якій відкрито ухвалою судді Маркелова Р.І. від 20 січня 2010 року.

Рішенням Червоногвардійського районного суду м. Макіївки Донецької області від 28 січня 2010 року позов задоволено:

- дії ОСОБА_2 з відмови у нотаріальному посвідченні біржового договору № 28-б від 1 березня 2003 року і реєстрації власності на нерухоме майно визнано неправомірними;

- визнано дійсним біржовий договір № 28-б від 1 березня 2003 року, укладений між ОСОБА_4, ОСОБА_5 та ТОВ «Покрівельні технології» з приводу купівлі-продажу частини домоволодіння і земельної ділянки, розташованих за адресою: м. Київ, вул. Лізи Чайкіної, 10-а;

- визнано за ОСОБА_4 право власності на об'єкт нерухомості – 1/8 частину домоволодіння, розташованого ЗА ВІДПОВІДНОЮ АДРЕСОЮ, придбану у ОСОБА_6;

- визнано за ОСОБА_4 право власності на об'єкт нерухомості - 1/8 частину земельної ділянки площею 0,0996 га, розташованої ЗА ВІДПОВІДНОЮ АДРЕСОЮ;

- визнано за ОСОБА_5 право власності на 1/8 частину домоволодіння, розташованого ЗА ВІДПОВІДНОЮ АДРЕСОЮ, придбану у ОСОБА_6;

- визнано за ОСОБА_6 право власності на об'єкт нерухомості - 1/8 частину земельної ділянки площею 0,0996 га, розташованої ЗА ВІДПОВІДНОЮ АДРЕСОЮ;

- визнано ОСОБА_4 і ОСОБА_5 добросовісними набувачами нерухомого майна, розташованого за вказаною адресою, на підставі біржового договору № 28-б від 1 березня 2003 року;

- зобов'язано КП «Київське міське бюро технічної інвентаризації та реєстрації права власності на об'єкти нерухомого майна» зареєструвати за ОСОБА_4 право власності на об'єкт нерухомості – 1/8 частину домоволодіння, розташованого ЗА ВІДПОВІДНОЮ АДРЕСОЮ, придбану у ОСОБА_6;

- зобов'язано КП «Київське міське бюро технічної інвентаризації та реєстрації права власності на об'єкти нерухомого майна» зареєструвати за ОСОБА_5 право власності на об'єкт нерухомості – 1/8 частину домоволодіння, розташованого ЗА ВІДПОВІДНОЮ АДРЕСОЮ, придбану у ОСОБА_6;

- зобов'язано Головне управління земельних ресурсів Київської міської державної адміністрації виготовити ОСОБА_4 та ОСОБА_5 державні акти на право власності на об'єкти нерухомості – 1/8 частину земельної ділянки площею 0,0996 га, розташовану за вказаною адресою.

Не погодившись з рішенням Червоногвардійського районного суду м. Макіївки Донецької області від 28 січня 2010 року, ОСОБА_7 оскаржила його до суду апеляційної інстанції. В своїй апеляційній скарзі скаржниця посилалася на те, що вона є єдиним спадкоємцем першої черги щодо спірного майна і своєчасно звернулася із заявою про прийняття спадщини.

Рішенням апеляційного суду Донецької області від 27 серпня 2010 року апеляційну скаргу задоволено. Рішення Червоногвардійського районного суду м. Макіївки Донецької області від 28 січня 2010 року скасовано. У задоволенні позову ОСОБА_3, ОСОБА_4, ОСОБА_5 до ОСОБА_2 про визнання дій відповідача неправомірними та визнання біржового договору дійсним відмовлено. Знято арешт та заборону по відчуженню 1/8 частини житлового будинку та 1/8 частини земельної ділянки, розташованих ЗА ВІДПОВІДНОЮ АДРЕСОЮ, право власності на які було визнано за ОСОБА_4. Знято арешт та заборону по відчуженню 1/8 частини житлового будинку та 1/8 частини земельної ділянки, розташованих ЗА ВІДПОВІДНОЮ АДРЕСОЮ, право власності на які було визнано за ОСОБА_5.

Ухвалюючи зазначене рішення, апеляційний суд Донецької області дійшов висновку, що суд першої інстанції помилково керувався нормами Цивільного кодексу України в редакції Закону України 2003 року, який набрав чинності з 1 січня 2004 року, коли слід було керуватися діючим на час укладення угоди законодавством.

Відповідно до вимог статті 227 Цивільного кодексу України в редакції Закону України 1964 року, який був чинним на день укладення угоди, договір купівлі-продажу жилого будинку повинен бути нотаріально

посвідчений, якщо хоча б однією зі сторін є громадянин. Недодержання цієї вимоги тягне недійсність договору.

Крім того, суд не врахував, що продавцем за біржовим договором був ОСОБА_6, а не ОСОБА_2, вимоги до продавця чи до спадкоємців про визнання угод дійсними не заявлялись, а тому суд не мав підстав для задоволення позову. Також апеляційний суд зазначив, що справа розглянута з порушенням правил виключної підсудності, визначеної статтею 114 Цивільного процесуального кодексу України.

Таким чином, як з'ясовано Вищою радою юстиції, встановлені судом апеляційної інстанції порушення, допущені суддею Кобалем М.І. при розгляді справ та суддею Маркеловим Р.І. при розгляді справ, вказані у пропозиції ВККС України від 3 листопада 2011 року.

В поясненнях, направлених до Вищої ради юстиції, суддя Шахтарського міськрайонного суду Донецької області Кобаль М.І. послався на відсутність упередженості та порушення ним закону при розгляді вищезазначених справ, а також на те, що допущені ним помилки не призвели до настання істотних негативних наслідків, порушення прав і свобод учасників процесу. Крім того, зазначив, що обставини, викладені у рішенні ВККС України від 3 листопада 2011 року, були предметом проведеної членом Вищої ради юстиції перевірки, результати якої затверджені на засіданні Вищої ради юстиції 5 квітня 2011 року.

Слід зазначити, що дійсно обставини розгляду суддею Шахтарського міськрайонного суду Донецької області Кобалем М.І. справ та суддею Червоногвардійського районного суду м. Макіївки Донецької області Маркеловим Р.І. справи були предметом перевірки, яка проводилася членом Вищої ради юстиції за зверненнями народних депутатів України Плотнікова О.В. від 9 грудня 2010 року та Климця П.А. від 16 грудня 2010 року. За наслідками перевірки член Вищої ради юстиції дійшов висновку про відсутність підстав для звільнення суддів Шахтарського міськрайонного суду Донецької області Кобалю М.І. та Червоногвардійського районного суду м. Макіївки Донецької області Маркелова Р.І. з посад за порушення присяги, про що склав довідку від 7 лютого 2011 року. Вища рада юстиції, погодившись з вищезазначеним висновком, ухвалою від 5 квітня 2011 року затвердила результати перевірки і визнала відсутніми підстави для внесення подання про звільнення названих суддів з посад за порушення присяги.

Крім того, Вищою радою юстиції за результатами вивчення матеріалів дисциплінарної справи встановлено, що ВККС України при вирішенні питання про направлення до Вищої ради юстиції пропозиції стосовно суддів Кобалю М.І. та Маркелова Р.І. не дотримано визначеного законом порядку дисциплінарного провадження.

Так, відповідно до статті 30 Закону України «Про Вищу раду юстиції» до Вищої ради юстиції з пропозицією про прийняття подання про звільнення судді з посади може звернутися ВККС України.

Згідно з частиною п'ятою статті 87 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» за наслідками дисциплінарного провадження ВККС України може прийняти рішення про направлення рекомендації до Вищої ради юстиції для вирішення питання щодо внесення подання про звільнення судді з посади за наявності для цього підстав.

Як вказано у частині першій статті 86 названого Закону, дисциплінарне провадження щодо судді передбачає здійснення перевірки даних про наявність підстав для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, відкриття дисциплінарної справи, її розгляд і прийняття рішення органом, що здійснює дисциплінарне провадження.

При цьому дисциплінарне стягнення до судді застосовується не пізніше шести місяців із дня відкриття Вищою кваліфікаційною комісією суддів України провадження в дисциплінарній справі, але не пізніше року з дня вчинення проступку, без урахування часу тимчасової непрацездатності або перебування судді у відпустці (частина четверта статті 87 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»).

З огляду на наведене Вища рада юстиції вважає, що і рішення про направлення рекомендації (пропозиції) щодо звільнення судді має бути прийняте ВККС України в зазначені строки.

Ці строки при прийнятті ВККС України згаданого вище рішення були порушені.

Так, строк, в межах якого ВККС України могла звернутися до Вищої ради юстиції з рекомендацією (пропозицією) про звільнення судді Кобалья М.І. з посади за порушення, допущені при розгляді справи, слід обчислювати з 27 жовтня 2009 року, а саме з дня ухвалення рішення у справі, а з приводу порушень, допущених при розгляді справи, – з 11 листопада 2009 року, а саме з дня постановлення ухвали про відкриття провадження у справі.

З інформації, наданої Шахтарським міськрайонним судом Донецької області, вбачається, що за період з 27 жовтня 2009 року до 1 грудня 2010 року суддя Кобаль М.І. перебував на лікарняному з 25 серпня по 1 вересня 2010 року. Таким чином, вказаний строк з приводу порушень, допущених при розгляді справи, закінчився 4 листопада 2010 року, а з приводу порушень, допущених при розгляді справи, – 19 листопада 2010 року.

Строк, в межах якого ВККС України могла звернутися до Вищої ради юстиції з рекомендацією (пропозицією) про звільнення судді Маркелова Р.І. з посади за порушення, допущені при розгляді справи, слід обчислювати з 9 березня 2010 року – дня постановлення ухвали про відкриття провадження у справі, а з приводу порушень, допущених при розгляді справи, – з 28 січня 2010 року – дня ухвалення рішення у справі.

З інформації, наданої Червоногвардійським районним судом м. Макіївки Донецької області, вбачається, що суддя Маркелов Р.І. за період з 28 січня 2010 року до 1 квітня 2011 року перебував у відпустці з 7 до 24 травня 2010 року. Таким чином, вказаний строк з приводу порушень,

допущених при розгляді справи, закінчився 27 березня 2011 року, а з приводу порушень, допущених при розгляді справи, – 15 лютого 2011 року.

З огляду на викладені обставини, пропозиція ВККС України від 3 листопада 2011 року про внесення подання про звільнення суддів Кобаля М.І. та Маркелова Р.І. з посад за порушення присяги підлягає відхиленню.

Враховуючи викладене, Вища рада юстиції, керуючись статтею 27 Закону України «Про Вищу раду юстиції», підпунктом «а» пункту 7 § 3 глави 2 розділу I, § 2.2 глави 1 розділу II Регламенту Вищої ради юстиції,

вирішила:

пропозицію Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 3 листопада 2011 року про внесення подання про звільнення Кобаля Михайла Івановича з посади судді Шахтарського міськрайонного суду Донецької області та Маркелова Ростислава Ігоровича з посади судді Червоногвардійського районного суду м. Макіївки Донецької області за порушення присяги відхилити.

Голова Вищої ради юстиції

В.М. Колесниченко